

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/74/2022
Identifikačné číslo spisu:	4118207479
Dátum vydania rozhodnutia:	06.09.2023
Meno a priezvisko:	Mgr. Renáta Gavalcová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:4118207479.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne J. Q., narodenej XX. N. XXXX, bývajúcej v V.-Q., N. XX, zastúpenej JUDr. Zuzanou Józovou Boreckou, advokátkou, so sídlom v Nitre, Sládkovičova 7, proti žalovaným 1/ Z. Č., narodenému XX. Z. XXXX, bývajúcemu v V.-Q., N. XX, 2/ J. Č., narodenej XX. N. XXXX, bývajúcej v V.-Q., N. XX, obaja zastúpení Advokátskou kanceláriou STOKLASA & STOKLASOVÁ s. r. o., so sídlom v Nitre, Farská 25, IČO: 36 856 282, o vyporiadanie pozemkov, vedenomna Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 12C/78/2018, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 29. júla 2021 sp. zn. 9Co/116/2020, takto

rozhodol:

I. Dovolanie o d m i e t a.

II. Žalovaní 1/ a 2/ majú nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Nitra (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 09. marca 2020, č. k. 12C/78/2018-130 zamietol žalobu žalobkyne; a žalovaným 1/ a 2/ priznal náhradu trov konania v plnej výške, ktorú je povinná zaplatiť žalobkyňa s tým, že o výške bude rozhodnuté súdom prvej inštancie samostatným uznesením.

1.1. Žalobkyňa sa domáhala, aby súd prikázal do bezpodielového spoluvlastníctva žalovaných pozemky v katastrálnom území Q., zapísané na LV č. XXXX ako parcely registra „C“ parc. č. XX/X - zastavaná plocha nádvorie o výmere 55 m² a parc. č. XX/XX - orná pôda o výmere 107 m² za náhradu za prikázanie vo výške 6 525 eur. Eventuálne žalobkyňa žiadala, aby súd žalovaným uložil povinnosť spoločne a nerozdielne odstrániť na vlastné náklady neoprávnenú stavbu - plot zriadený na pozemkoch v kat. úz. Q., zapísané na LV č. XXXX ako parcela registra „C“ parc. č. XX/X - zastavaná plocha a nádvorie o výmere 55 m² a parc. č. XX/XX - orná pôda o výmere 107 m² do 90 dní od právoplatnosti rozsudku. Žalobu odôvodnila tým, že darovacou zmluvou jej starý otec daroval pozemky a pri ich vymeriavaní sa zistilo, že susedov plot je postavený na jej pozemku, avšak žalovaní tvrdili, že plot je postavený na ich pozemku.

1.2. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie po právnej stránke odôvodnil ustanoveniami § 135c ods. 1 až 3, § 123, § 126 ods. 1, § 129 ods. 1, § 130 ods. 1 a 3 a § 134 ods. 1 Občianskeho zákonníka a v konaní

sa zaoberal otázkou, či žalovaní protiprávne zasiahli do vlastníckeho práva žalobkyne, keď vybudovali nové oplotenie. V konaní mal súd za preukázané, že medzi pozemkami vo vlastníctve žalobkyne a pozemkami vo vlastníctve žalovaných, existovalo oplotenie už niekedy v rokoch cca 1955-1958, žalobkyňa uviedla, že na starý plot sa nepamätá, žalovaný 1/ uviedol, že plot zo začiatku kopíruje starý plot, polovica je murovaná a druhá polovica je tak, ako bol pôvodný starý plot - stĺpiky a drôtené oplotenie. Tvrdenia o tom, že starý plot neexistoval, súd nepovažoval za pravdivé, existenciu pôvodného oplotenia tvrdili žalovaní, J. Q., S. Š., Y. L., S. Š., R. Č., F. Y., a okrem svedeckých výpovedí a čestných vyhlásení to potvrdzuje aj geometrický plán z roku 1982. Z uvedeného súd vyvodil záver, že rodičia žalovanej postavili a dokončili rodinný dom v roku 1955, o čom svedčí aj Výmer ONV v Nitre, kde je uvedený dátum dokončenia stavby 01.10.1955 a vybudovali oplotenie po dokončení rodinného domu cca roky 1955-1958, pričom pôvodné oplotenie pozostávalo zo stĺpikov a pletiva, takto užívali oplotený pozemok právni predchodcovia žalovanej 2/ od oplotenia pozemku v rokoch 1955-1958 až do doby, kedy previedli nehnuteľnosti na žalovaných, čo bolo v roku 1990. Uvedené skutočnosti vyplývajú aj z notárskej zápisnice NZ 30/99, N 45/99 zo dňa 11.02.1999, kde bolo uvedené, že starí rodičia žalobkyne K. Č. a F. Č. parc. č. XX/XX a parc. č. XX/XX nehnuteľnosti užívajú v takom rozsahu, ako sú zamerané geometrickým plánom, nerušene, dobromyseľne a nepretržite po dobu viac ako desať rokov a v podstate tak isto rovnakým spôsobom užívajú nehnuteľnosti aj majitelia vedľajších pozemkov.

1.3. V konaní neboli preukázané spory medzi právnymi predchodcami žalobkyne a právnymi predchodcami žalovaných ohľadne hranice pozemku a oplotenia. Problém nastal až v roku 2016, keď si žalobkyňa dala vypracovať geometrický plán na rozdelenie pozemkov parc. č. XX/X a parc. č. XX/XX, kedy zistila, že plot, ktorý postavili žalovaní v celej svojej dĺžke a šírke stojí na pozemkoch, ktoré sú v jej vlastníctve, konkrétne že žalovaní užívajú v celom rozsahu parc. č. XX/X a parc. č. XX/XX, a že plot nie je na hranici umiestnený správne. Pokiaľ ide o vybudovanie nového oplotenia, ktoré žalovaní realizovali niekedy okolo roku 2000, žalovaní tvrdili, že nový plot kopíroval pôvodné oplotenie, čo žalobkyňa namietala. Súd nemohol vyvodiť záver, že žalovaní pri výstavbe murovaného oplotenia nekopírovali pôvodné oplotenie, pretože časť svedkov potvrdila výstavbu murovaného plota na pôvodnej hranici pletivového plota a časť svedkov uvádzala, že došlo k posunu. Nikto sa však jasne a konkrétne nevyjadril, k akému posunu, v akej vzdialenosti. Súd pripustil, že určitý posun mohol nastať, vzhľadom k tomu, že murovaný plot je širší ako plot pletivový. Poukázal na výpoveď svedkyne Y., ktorá spomínala dohodu medzi žalovanými a starým otcom žalobkyne a súdu sa javí nereálne, aby právni predchodcovia žalobkyne žiadnym spôsobom nezasiahli do výstavby murovaného oplotenia, ak by malo byť toto posunuté až o jeden meter, ako vypovedala svedkyňa Q.. Vo veci súd vykonal aj ohliadku, kde bola viditeľná spílená časť oplotenia žalobkyne, pred spílením bol zvarovaný so stĺpom a ukotvený do zeme, v súčasnosti asi v polovici kvádra stĺpika. Po celej dĺžke boli stĺpiky a pletivo na parc. č. XX/X. Na konci parc. č. XX/X v jej rohoch sú pôvodné stĺpy. Za ňou sa nachádza parc. č. XX/XX, ktorá v minulosti oplotená nebola. Oplotená bola až niekedy v 90-tych rokoch. Na konci parc. č. XX/XX sa nachádza kameň, ktorý sa tam nachádza asi 100 rokov. Tento bod - kameň nespochybňuje ani žalobkyňa. V r. 1999 žalovaný za asistencie geodeta J. Q. a starého otca žalobkyne a suseda H. Č. vytýčili hranicu.

1.4. Vzhľadom na uvedené, súd dospel k záveru, že žalobkyňa neunesla dôkazné bremeno a nepreukázala, že žalovaní postavili plot neoprávnene na pozemkoch v jej vlastníctve a z vykonaného dokazovania skôr vyplynulo, že vlastnícke právo k pozemkom patrí žalovaným z titulu vydržania, pretože pozemky užívali nerušene a dobromyseľne aj ich právni predchodcovia minimálne od roku 1958 až do doby, kedy nehnuteľnosti previedli na žalovaných kúpnymi zmluvami zo dňa 04.05.1990 a následne nehnuteľnosti užívali žalovaní nerušene, dobromyseľne až do roku 2016. Sama žalobkyňa sa vyjadrila, že pôvodné stĺpiky zostali v zadnej časti pozemku a potom hranica medzi pozemkami k zadnej časti je daná a nesporná. V prednej časti pozemku parc. č. XX/X obidva stĺpiky pôvodného oplotenia osadil právny predchodca žalobkyne, jej starý otec K. Č., a tieto boli spílené v šírke v rozsahu 7,5 cm, ako vidno aj z fotografií nachádzajúcich sa na č. l. 120 v spise. Murovaný plot zaberá viac priestoru na šírku ako pletivový plot, preto k určitému posunu tu mohlo dôjsť, určite nie však v takom rozsahu, ako tvrdí žalobkyňa. Pôvodný plot žalovaný 1/ a starý otec žalobkyne postavili pred 60-tymi rokmi a bolo preukázané, že boli splnené všetky podmienky pre vydržanie. K vydržaniu zo strany právnych predchodcov žalobkyne došlo tak k 01.04.1984 poukazom na výklad ustanovení Občianskeho zákonníka o vydržaní. Keďže žalobkyňa nepreukázala, že žalovaní postavili plot na jej pozemkoch, súd žalobu zamietol.

1.5. O trovách konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP a žalovaným, úspešným v konaní, priznal nárok na náhradu trov konania v plnej výške. V konaní neboli zistené výnimočné dôvody hodné osobitného zreteľa, ani v okolnostiach danej veci, ani u žalobkyne, ako to má na mysli ust. § 257 CSP.

2. Krajský súd v Nitre (ďalej aj „krajský súd“ alebo „odvolací súd“), na odvolanie žalobkyne, rozsudkom z 29. júla 2021 sp. zn. 9Co/116/2020 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil; a žalovaným 1/ a 2/ priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

2.1. Odvolací súd konštatoval, že v konaní bolo preukázané notárskou zápisnicou NZ 30/99, N 45/99 (č. l. 76), že právni predchodcovia žalobkyne K. Č. a manž. F. Č. sa stali bezpodieloví spoluvlastníci parc. č. XX/XX - orná pôda o výmere 3 005 m² v celosti a parc. č. XX/XX - orná pôda o výmere 2847 m² v celosti na základe osvedčenia a to tak, ako tieto nehnuteľnosti boli zakreslené v geometrickom pláne, ktorý bol vydaný Okresným úradom v Nitre, odborom katastrálnym dňa 10.02.1999 pod č. 72/98. Právni predchodcovia žalobkyne v uvedenom osvedčení prehlásili, že nehnuteľnosti užívajú v takom rozsahu, ako sú zamerané v geometrickom pláne nerušene, dobromyseľne, nepretržite po dobu 10 rokov a vlastnícke právo nadobudli v zmysle § 134 OZ vydržaním. Žalovaní nadobudli parcely č. XX/XX, XX/XX a XX/X dvomi kúpnyimi zmluvami zo dňa 04.05.1990 od rodičov žalovanej 2/, teda od Viliama Šupku a S. Š. a J. Š., ktorí ich vlastnili od roku 1953. V roku 1958 boli uvedené pozemky podľa tvrdenia žalovaných už oplotené. Žalovaní v konaní tvrdili, že novovybudovaný plot v rokoch 1998 až 2000 realizovali svojpomocne na hranici pozemku tak, že tento kopíroval pôvodné oplotenie postavené ešte v rokoch 1955 až 1958 rodičmi žalovanej 2/, a preto boli v tom, že plot stavajú na vlastnom pozemku a boli dobromyseľní v užívaní pozemkov tak, ako sú oplotené a sú presvedčení, že sú ich vlastníckmi. Z uvedeného dôvodu mali za to, že vlastnícke právo im patrí, okrem tvrdených skutočností, aj titulom vydržania.

2.2. Odvolací súd konštatoval, že správne sa súd prvej inštancie zaoberal tým, v koho vlastníctve sú pozemky, na ktorých postavili plot žalovaní, nakoľko v konaní bola sporná otázka, či vôbec a akou časťou novovybudovaný múr žalovaných zasahuje do pozemku žalobkyne, a vzhľadom na tvrdenie žalovaných aj otázkou, či vlastnícke právo k pozemkom, a to k parcele č. XX/X - zastavaná plocha o výmere 55 m² a parc. č. XX/XX - orná pôda o výmere 107 m², zapísané t. č. na LV č. XXXX nemohli žalovaní vydržať a to dlhodobým užívaním po zákonom stanovenú dobu.

2.3. Odvolací súd reagujúc na odvolacie námietky žalobkyne uviedol, že žalobkyňa a ani jej právni predchodcovia až do roku 2016, kedy si žalobkyňa dala vyhotoviť geometrický plán S.. I. Q. zo dňa 03.05.2016, nemali žiadne pochybnosti o oplotení žalovaných. Rovnako je nesporné z vykonaného dokazovania, ako aj z ohliadky, že pokiaľ ide o hranicu medzi parcelami č. XX/XX vo vlastníctve žalovaných 1/ a 2/ a novovytvorenou parcelou č. XX/XX vo vlastníctve žalobkyne, hranica je označená bodom - tzv. Majlátovým kameňom v zadnej časti oplotenia, pričom tento bod strany sporu na tvare miesta, rovnako ani v konaní, nespochybnili. V strednej časti pozemkov sa nachádza železný stĺpik a v zadnej časti parc. č. XX/X sa nachádzajú dva stĺpiky, ktoré boli pôvodne spojené pletivom a oddeľovali parcelu č. XX/X od parcely č. XX/XX. Ani existenciu týchto stĺpikov žalobkyňa, vychádzajúc zo zápisnice, na mieste samom nespochybňovala. Žalobkyňa spochybňovala predný bod hranice medzi parcelami č. XX/X a XX/X, pričom je potrebné prihliadnuť aj na tú skutočnosť, že pôvodný plot staval pôvodne žalovaný 1/ a právny predchodca žalobkyne. Nesporne aj z notárskej zápisnice z 11.02.1999 vyplynulo, že právni predchodcovia žalobkyne, ktorí nadobudli nehnuteľnosti na základe osvedčenia, a to vydržaním vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, prehlásili, že nehnuteľnosti užívajú v takom rozsahu, ako sú zamerané geometrickým plánom nerušene a dobromyseľne a rovnakým spôsobom užívajú nehnuteľnosti aj majitelia vedľajších pozemkov. K užívaciemu stavu im poskytla svedectvo potrebné k osvedčeniu vlastníckeho práva aj matka žalovanej 2/ a účastníci osvedčovacieho konania mali teda vedomosť o hranici medzi pozemkami a s touto hranicou aj súhlasili. Dobrú vieru vlastníkov - žalovaných 1/ a 2/ možno usudzovať aj zo samotného správania pôvodných vlastníkov nehnuteľností (právnych predchodcov žalobkyne), ktorí po tom, ako žalovaní vybudovali oplotenie, resp. zrekonštruovali pôvodné staré oplotenie, pri stavbe nového oplotenia im pomáhal právny predchodca žalobkyne ako dobrý kamarát a dobrý sused, ktorý nespochybňoval vlastníctvo žalovaných, i z takéhoto správania pôvodného vlastníka pozemku možno usudzovať dobrú vieru žalovaných, ktorí oplotenie budovali a ktorá skutočnosť ich mohla utvrdzovať v tom, že novovybudovaný plot žalovaní stavajú na svojich pozemkoch.

2.4. Aj svedeckými výpoveďami, resp. čestnými prehláseniami S. Š., Y. L., R. Č., Š. Š.C. bolo preukázané, že žalovaní vybudovali nové oplotenie v dobrej viere s tým, že nový plot budovali tam, kde bol pôvodný plot odjakživa a murovaným plotom sa hranica nezmenila. Pokiaľ žalobkyňa poukazovala na to, že práve svedkyne J. Q. a S. Y. mali potvrdiť posun oplotenia, je potrebné uviesť, že svedkyňa Q. (dcéra žalobkyne) uviedla, že až po vyhotovení geometrického plánu v roku 2016 sa zistilo, že plot je posunutý, a keď žalovaní oplocovali pozemok, nič nenamietala a nevie o tom ani, žeby rodičia niečo namietali. Svedkyňa Y. sama potvrdila, že jej otec (právny predchodca žalobkyne H. Č.) robil plot spolu so žalovaným 1/. Oplotenie (zrejme pôvodné) si nepamätala. Či mohol žalovaný posunúť plot, keď tam bol betónový múrik, to nevidela, preto sa nevedela vyjadriť bližšie k betónovému múriku. Uvedené svedecké výpovede však neboli spôsobilé narušiť jednoznačné výpovede svedkov na strane žalovaných.

2.5. Pokiaľ súd prvej inštancie dospel k záveru, že na strane žalovaných došlo k vydržaniu sporných pozemkov, keď bola splnená zákonná 10-ročná vydržacia lehota, sa odvolací súd aj vzhľadom na všetky okolnosti daného prípadu stotožňuje. Pokiaľ by aj žalobkyňa mala pochybnosti, ktoré však jednoznačne nepreukázala, pri oprávnenom držiteľovi sa predpokladá, že držba je oprávnená. Žalobkyňa v podanom odvolaní mala za to, že bez akýchkoľvek pochybností preukázala svoje vlastníctvo k nehnuteľnostiam a to k parcele č. XX/X a k parc. č. XX/XX, ktoré sú zapísané ako parcely registra „C“ na LV č. XXXX kat. úz. Q.. Uvedená skutočnosť bola vyvrátená vykonaným dokazovaním, keď súd prvej inštancie správne dospel k záveru, že uvedené nehnuteľnosti žalovaní nadobudli titulom vydržania, a z toho dôvodu je potrebné mať za to, že údaje na liste vlastníctva sú hodnoverné len dovtedy, pokiaľ sa nepreukáže opak (§ 70 ods. 1, 2 zák. č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv).

2.6. Za nedôvodnú považoval aj námietku žalobkyne, že v zmysle § 135c OZ súd môže v danom konaní riešiť len otázku vlastníctva stavby postavenej na cudzom pozemku, nie je však oprávnený riešiť otázku vlastníctva pozemku zastavaného cudzou stavbou. K uvedenému uviedol, že súd prvej inštancie riešil vlastnícke právo žalovaných k sporným nehnuteľnostiam ako predbežnú otázku, na základe ktorej potom posudzoval, či murovaný plot žalovaných sa nachádza na pozemkoch vo vlastníctve žalobkyne. Vyriešením tejto predbežnej otázky dospel k záveru, že plot žalovaných sa nachádza na pozemkoch žalovaných, ktorí vlastnícke právo k predmetným nehnuteľnostiam nadobudli vydržaním. Z vyššie uvedených dôvodov a z podrobných dôvodov uvedených súdom prvej inštancie odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny podľa § 387 ods. 1, 2 CSP potvrdil.

2.7. V odvolacom konaní úspešným žalovaným 1/ a 2/ vznikol nárok na náhradu trov odvolacieho konania podľa § 255 ods. 1 v spojení s § 396 ods. 1 CSP proti neúspešnej žalobkyni, preto úspešným žalovaným 1/ a 2/ priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %, pričom o výške náhrady trov odvolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie podľa § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

3.1. Dovolateľka je toho názoru, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, tým, že sa vôbec nezaoberal podstatnými tvrdeniami žalobkyne o tom, že v tomto konaní nebolo možné vyriešiť otázku vlastníckeho práva k pozemkom ako predbežnú, nakoľko riešenie tejto predbežnej otázky jednak nikto nenavrhol, ale najmä z dôvodu, že k tejto právnej otázke nebolo vykonávané dokazovanie. Nebolo vykonané žiadne dokazovanie vo vzťahu k vydržaniu vlastníckeho práva k pozemkom, a to najmä z hľadiska oprávnenosti držby po celú vydržaciú dobu. Na konštatovanie vydržania neboli splnené zákonné podmienky, už len tým, že v súdnom spise neexistuje žiadny titul nadobudnutia žalovaných. Súdy oboch inštancií síce uviedli, čo ich viedlo k záverom vo vzťahu k dobromyseľnosti, žalovaných, avšak neuviedli, čo ich viedlo k ich záverom vo vzťahu k oprávnenosti, keďže v konaní neexistoval žiaden nadobúdaci titul žalovaných k pozemkom, ktoré sú predmetom sporu. Zároveň súdy oboch inštancií aj v odôvodnení svojich rozhodnutí konštatovali, že súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania zistil, že žalobkyňa je výlučnou vlastníčkou nehnuteľností zapísaných na LV č. XXXX. Ak teda vlastníctvo žalobkyne pozemkov v katastrálnom území Q., zapísané na LV č. XXXX ako parcely registra „C“, parc. č. XX/X zastavaná plocha nádvorie o výmere 55 m² a parc. č. XX/XX orná pôda o výmere 107 m² nebolo sporné, žalobkyňa nemala dôvod navrhovať v tomto smere

dokazovanie, ani ako prostriedok procesného útoku, ani ako prostriedok procesnej obrany.

3.2. Dovolanie v zmysle ust. § 421 ods. 1 písm. b) CSP odôvodila tým, že z akého dôvodu zamietol žalobu žalobkyne v časti, ktorou sa domáhala prikázania týchto pozemkov do vlastníctva žalovaných? Žalobkyňa totiž navrhovala prikázanie pozemkov do ich vlastníctva. Ak teda súd mal za to, že sú vlastníckmi, mohol žalobe v tejto časti vyhovieť a zamietnuť žalobu len v časti náhrady. Krajský súd Nitra v odvolacom konaní nevykonával nápravu. Dovolateľka navrhuje, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu a aj rozhodnutie okresného súdu zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Zároveň navrhuje, aby dovolací súd priznal dovolateľke náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %.

4. Žalovaní 1/ a 2/ vo svojom vyjadrení k dovolaniu uviedli, že okresný súd a krajský súd žiadne procesné práva žalobkyne neporušili a dostatočným spôsobom za účasti oboch sporových strán, zastúpených právnym zástupcom, súd vykonával navrhované dôkazy vrátane obhliadky na tvare miesta, kde mali účastníci dostatočný priestor na to, aby sa vyjadrili ku všetkým sporným okolnostiam. Napokon žalobkyňa v dovolaní ani nešpecifikovala, v čom procesné pochybenia súdu spočívajú, keďže namietala len vyhodnotenie zisteného právneho stavu veci a jediná jej námietka - nepredloženie „nadobúdacích zmlúv“ je aj z hľadiska potreby súdu pre správne právne posúdenie veci absolútne irelevantná a nemôže privedieť žiadnu zmenu rozhodnutia. Žalobkyňa namieta nesprávnosť zamietnutia žaloby v časti jej návrhu na prikázanie sporných pozemkov do vlastníctva žalovaných, v celom konaní však neuviedla jediné právne ustanovenie, ktoré by takýto postup súdu umožňovalo (keďže nejde o spoluvlastníctvo ani neoprávnenú stavbu alebo iný zákonom predpokladaný stav). Pokiaľ by bol preukázaný iný užívateľský stav ako právny stav evidovaný v katastri, majú žalovaní možnosť sami navrhnúť a takúto možnosť hodlajú využiť na určenie svojho vlastníctva na základe vydržania (žalobkyňa však ani takéto určenie nenavrhovala, keď žiadala o prikázanie nehnuteľností žalovaným za náhradu). Pokiaľ ide o dovolací dôvod podľa ust. § 421 písm. b) CSP, z návrhu nie je zrejmé, akú zásadnú právnu otázku by mal dovolací súd riešiť, ale ani relevantným spôsobom dovolateľka neodôvodnila, ako by mal dovolací súd rozhodnúť o zásadnej právnej otázke. Preto navrhujú, aby Najvyšší súd SR dovolanie žalobkyne odmietol a zároveň priznal žalovaným 1/ a 2/ náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %.

5. Dovolateľka vo svojom vyjadrení k vyjadreniu žalobcov uviedla, že nie je možné pripustiť, aby súd rozhodol otázku vlastníckeho práva k pozemkom ako predbežnú otázku, ak uvedené žiadna zo strán nenavrhol, ak k tejto právnej otázke nebolo vykonávané dokazovanie, a ak jej vyriešením nie je vyriešený spor vo veci samej, bez nutnosti vyvolania ďalších sporov. Ak súd mal za to, že žalovaní sú vlastníckmi pozemkov, aj keď titulom vydržania, mal žalobe v tejto časti vyhovieť a zamietnuť žalobu len v časti náhrady. Krajský súd Nitra v odvolacom konaní nevykonával nápravu. V kontexte § 135c OZ a vydržania však táto otázka ešte vyriešená dovolacím súdom nebola. Dovolateľka jasne uviedla právne otázky, od ktorých záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a ktoré v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte neboli vyriešené.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala strana sporu v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť a to z nasledujúcich dôvodov:

7. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

8. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby

uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov.

10. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či 4Cdo/3/2019, 8Cdo/152/2018, bod 26., 5Cdo/57/2019, bod 9., 10.) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola účastníkovi odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

11. Ustálená judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) uvádza, že sudy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, že sudy sa musia zaoberať najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov, a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces (pozri napr. *Garcia Ruiz v. Španielsko*, *Vétrenko v. Moldavsko*, *Kraska v. Švajčiarsko*).

12. Rovnako, podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS 14/07). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (napr. III. ÚS 107/07). V prípade, keď právne závery súdu z vykonaných skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplývajú, treba takéto rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd (I. ÚS 243/07). Súd by mal byť preto vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení koherentný, t. j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver. Súčasne musí dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda inými slovami, na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé (I. ÚS 243/07, I. ÚS 155/07, I. ÚS 402/08).

13. Aj najvyšší súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach, práve pod vplyvom judikatúry ESLP a ústavného súdu, zaujal stanovisko, že medzi práva strany civilného procesu na zabezpečenie spravodlivej ochrany jej práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces, a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť, je totiž odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa

zaobera všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj špecifickými námietkami strany sporu. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

14. V konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa odvolací súd musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Právne závery odvolacieho súdu môžu byť dostatočne preskúmateľné len vtedy, ak odvolací súd po skutkovom vymedzení predmetu konania podá zrozumiteľný a jasný výklad, z ktorých ustanovení zákona alebo iného právneho predpisu vychádzal, ako ich interpretoval a prečo pod tieto ustanovenia podriadil, prípadne nepodriadil zistený skutkový stav.

15. Z obsahu dovolania vyplýva, že dovolateľka namietala nedostatočnosť dôvodov odvolacieho rozhodnutia, pričom najmä poukazovala na to, že súd sa nezaoberal podstatnými tvrdeniami žalobkyne o tom, že v tomto konaní nebolo možné vyriešiť otázku vlastníckeho práva k pozemkom ako predbežnú, nakoľko riešenie tejto predbežnej otázky jednak nikto nenavrhol, ale najmä z dôvodu, že k tejto právnej otázke nebolo vykonávané dokazovanie.

16. V posudzovanom prípade obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil spôsobom, ktorým by založil procesnú vadu zmatečnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP. Prvoinštancné a odvolacie konanie tvoria z hľadiska jeho predmetu jeden celok (m. m. IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09). Odôvodnenie dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu má podľa názoru odvolacieho súdu všetky zákonom vyžadované náležitosti v zmysle ustanovenia § 393 CSP. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia podrobne popísal obsah podstatných skutkových tvrdení strán a dôkazov vykonaných v konaní, vysvetlil, ako ich skutkové tvrdenia a právne argumenty posúdil, zároveň citoval ustanovenia, ktoré aplikoval, a z ktorých vyvodil svoje právne závery.

16.1. Súd prvej inštancie a odvolací súd náležite zdôvodnili, že žalobkyňa neuniesla dôkazné bremeno a nepreukázala, že žalovaní postavili plot neoprávnene na pozemkoch v jej vlastníctve a na základe vykonaného dokazovania dospeli k záveru, že vlastnícke právo k pozemkom patrí žalovaným titulom vydržania, pretože pozemky užívali nerušene a dobromyseľne aj ich právni predchodcovia minimálne od roku 1958 až do doby, kedy nehnuteľnosti previedli na žalovaných kúpnymi zmluvami zo dňa 4. mája 1990 a následne nehnuteľnosti užívali žalovaní nerušene, dobromyseľne až do roku 2016. Súdny poukázal na vyjadrenie žalobkyne, že pôvodné stĺpiky zostali v zadnej časti pozemku a potom hranica medzi pozemkami k zadnej časti je daná a nesporná. V prednej časti pozemku parc. č. XX/X obidva stĺpiky pôvodného oplotenia osadil právny predchodca žalobkyne, jej starý otec K. Č., a tieto boli spílené v šírke v rozsahu 7,5 cm, ako bolo vidno aj z fotografií nachádzajúcich sa na č. l. 120 v spise. Murovaný plot je širší ako pletivový plot, preto k určitému posunu tu mohlo dôjsť, určite nie však v takom rozsahu, ako tvrdí žalobkyňa. Pôvodný plot žalovaný 1/ a starý otec žalobkyne postavili pred 60-tymi rokmi a bolo preukázané, že boli splnené všetky podmienky pre ich vydržanie. K vydržaniu zo strany právnych predchodcov žalobkyne došlo tak k 01. aprílu 1984 poukazom na výklad ustanovení Občianskeho zákonníka o vydržaní. Súd prvej inštancie a odvolací súd preto vyhodnotili, že na strane žalovaných došlo k vydržaniu sporných pozemkov, keď bola splnená zákonná 10-ročná vydržacia lehota a pokiaľ by aj žalobkyňa mala pochybnosti, ktoré však relevantným spôsobom nepreukázala, pri oprávnenom držiteľovi sa predpokladá, že držba je oprávnená.

16.2. Súd prvej inštancie a odvolací súd tak náležite zdôvodnili, že vzhľadom na žalobkyňou uplatnený nárok v zmysle § 135c OZ, bolo potrebné v konaní riešiť otázku v koho vlastníctve sú pozemky, na ktorých žalovaní postavili predmetný plot, keďže v konaní bolo sporné, či vôbec a akou časťou novovybudovaný múr zasahuje do pozemku žalobkyne, a vzhľadom na tvrdenie žalovaných aj otázkou,

či vlastnícke právo žalovaných k pozemkom, a to k parcele č. XX/X - zastavaná plocha o výmere 55 m² a parc. č. XX/XX - orná pôda o výmere 107 m², kat. úz. Q. nemohli vydržať a to dlhodobým užívaním po zákonom stanovenú dobu. V preskúmanej veci sa tak sudy museli jednoznačne vysporiadať s tým, či v prípade murovaného plotu ide o neoprávnenú stavbu v zmysle § 135 c OZ t. j. či ide o cudziu stavbu - plot vo vlastníctve žalovaných na pozemku žalobkyne, alebo nejde o neoprávnenú stavbu v prípade, ak predmetný plot patriaci žalovaným stojí na pozemku vo vlastníctve žalovaných.

16.3. V reakcii na dovolacie argumenty žalobkyne dovolací súd uvádza, že za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že odvolací súd svoje rozhodnutie neodôvodnil podľa predstáv dovolateľa, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom, čo nie je tento prípad. Žalobkyňa preto neopodstatnene namieta, že jej odvolací súd nedostatočným a nepresvedčivým odôvodnením rozhodnutia znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. V tejto súvislosti považuje dovolací súd za potrebné poznamenať, že odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia nemusí dať odpoveď na všetky odvolacie námietky uvedené v odvolaní, ale len na tie, ktoré majú pre rozhodnutie o odvolaní podstatný význam, ktoré zostali sporné alebo na ktoré považuje odvolací súd za nevyhnutné dať odpoveď z hľadiska doplnenia dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie (II. ÚS 78/05).

17. Za procesnú vadu konania podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že žalobkyňa sa s rozhodnutím odvolacieho súdu nestotožnila, a že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa jej predstáv. Samotná skutočnosť, že dovolateľ so skutkovými a právnymi závermi vyjadrenými v odôvodnení rozhodnutí súdov oboch nižších inštancií nesúhlasil a nestotožnil sa s nimi, nemôže sama osebe viesť k založeniu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ním predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jeho vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 98/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

18. K dovolacej argumentácii, resp. polemike o nesprávnom právnom posúdení dovolateľky najvyšší súd uvádza, že už podľa predchádzajúcej úpravy dospel k záveru, že realizácia procesných oprávnení sa účastníkovi neznemožňuje právnym posúdením (viď R 54/2012 a 1Cdo/62/2010, 2Cdo/97/2010, 3Cdo/53/2011, 4Cdo/68/2011, 5Cdo/44/2011, 6Cdo/41/2011, 7Cdo/26/2010 a 8ECdo/170/2014). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Ani od 01. júla 2016 nie je žiadny dôvod pre odklon od vyššie uvedeného chápania dopadu nesprávneho právneho posúdenia veci (nesprávneho vyriešenia niektorej právnej otázky súdom) na možnosť niektorej strany civilného sporového konania uskutočňovať jej patriace procesné oprávnenia. Nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP (viď aj R 24/2017).

19. Nespôsobilou založiť prípustnosť dovolania bola aj ďalšia dovolacia námietka žalobkyne o nesprávnom hodnotení vykonaných dôkazov odvolacím súdom, ktorú tiež bez ďalších relevantných skutočností nemožno považovať za tzv. zmätočnosťnú vadu v procesnom postupe odvolacieho súdu a to z nasledovných dôvodov: a/ hodnotenie dôkazov prislúcha zásadne len tomu súdu, ktorý ich vykonal, teda v tomto prípade súdu prvej inštancie, b/ pokiaľ súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu nesprávne, ale táto skutočnosť sama osebe prípustnosť dovolania v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP nezakladá. Už dávnejšia judikatúra najvyššieho súdu (R 42/1993, R 37/1993, R 125/1999, R 6/2000) ako aj viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu napr. sp. zn. 2Cdo/130/2011, 5Cdo/244/2011, 6Cdo/185/2011 a 7Cdo/38/2012 zastávali názor, že ani prípadná neúplnosť či nesprávnosť skutkových zistení a skutkových záverov nie je v rozhodovacej

praxi najvyššieho súdu považovaná bez ďalšieho za dôvod zakladajúci tzv. zmätočnosťnú vadu konania. Zmeny v právnej úprave dovolania a dovolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 01. júla 2016 sa podstaty a zmyslu týchto judikátov a rozhodnutí nedotkli, preto ich treba považovať za naďalej aktuálne.

19.1. Hodnotenie dôkazov je činnosť súdu, pri ktorej hodnotí vykonané dôkazy z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie. Aktuálna procesná právna úprava vychádza (rovnako ako právna úprava Občianskeho súdneho poriadku účinná do 30.06.2016) zo zásady voľného hodnotenia dôkazov, vyplývajúcej z ústavného princípu nezávislosti súdov. Táto zásada, vychádzajúca z čl. 15 základných princípov Civilného sporového poriadku a normatívne rozvinutá v § 191 ods. 1 CSP znamená, že záver, ktorý si sudca z vykonaných dôkazov urobí, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu. Postup sudcu ale neznamena, že sudca nie je viazaný ústavnými princípmi predvídateľnosti a zákonnosti rozhodnutia. Naopak, konečné meritórne rozhodnutie musí vykazovať logickú, funkčnú a teleologickú zhodu s priebehom konania (v podrobnostiach pozri Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, 1540 s., str. 729).

19.3. Žalobkyňa v dovolaní namietala najmä nesprávnosť vykonaného dokazovania, z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia predbežnej otázky, a to okrem iného nepredloženie nadobúdacích zmlúv k predmetným nehnuteľnostiam. Dovolací súd k tejto námietke dovolateľky uvádza, že dokazovaním je časť civilného konania, v rámci ktorej si súd vytvára poznatky, potrebné na rozhodnutie vo veci. Právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje právomoc posúdiť to, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/03). Súd v občianskom súdnom konaní nie je viazaný návrhmi účastníkov na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu, a nie účastníkov konania (viď tiež uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/99/2011, 2Cdo/141/2012, 3Cdo/2012/2012, 4Cdo/125/2012, 5Cdo/251/2012, 6Cdo/36/2011 a 7Cdo/34/2011). Pokiaľ súd v priebehu civilného konania (prípadne) nevykoná všetky navrhované dôkazy alebo vykoná iné dôkazy na zistenie rozhodujúcich skutočností, nemožno to považovať za procesnú vadu konania znemožňujúcu realizáciu procesných oprávnení účastníka konania (viď R 125/1999). V takom prípade môžu byť síce nedostatočne zistené rozhodujúce skutkové okolnosti (čo v konečnom dôsledku môže viesť dokonca až k vydaniu nesprávneho rozhodnutia), táto nesprávnosť ale v zmysle už dávnejšej judikatúry najvyššieho súdu nezakladá vadu zmätočnosti (k tomu viď R 37/1993 a rozhodnutia sp. zn. 3Cdo/219/2013, 3Cdo/888/2015, 4Cdo/34/2011, 5Cdo/149/2010, 6Cdo/134/2010, 6Cdo/60/2012, 7Cdo/86/2012 a 7Cdo/36/2011).

19.4. Ani nesprávne vyhodnotenie dôkazov, ktoré dovolateľka naznačuje v dovolaní, nie je v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu považované za vadu zmätočnosti, ktorá by zakladala prípustnosť dovolania. Súdna prax sa ustálila na názore, že ak súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu vecne nesprávne, táto skutočnosť ale sama osebe nezakladá prípustnosť dovolania (viď R 42/1993, ale aj rozhodnutia sp. zn. 1Cdo/85/2010, 1Cdo/18/2011, 3Cdo/268/2012, 4Cdo/314/2012, 5Cdo/275/2013, 6Cdo/104/2010, 7Cdo/248/2012).

19.5. Konanie odvolacieho súdu v prejednávanej veci však takéto vady nevykazuje. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu vyplýva, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, pričom podľa názoru dovolacieho súdu zistené skutkové závery odvolacieho súdu nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý (riadny) proces.

20. Dovolací súd nie je oprávnený prehodnocovať skutkové závery odvolacieho súdu, lebo je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP).

21. Dovolací súd pripomína, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie. Dovolaním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených

súdmi nižšej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Inými slovami, na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané sudy prvej a druhej inštancie ako skutkové sudy, a nie dovolací súd, ktorého prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly má síce dovolací súd možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces, čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP.

22. Doposiaľ vykonané dokazovanie teda dostatočne odôvodňuje závery prijaté súdom prvej inštancie aj súdom odvolacím. Dovolací súd v hodnotení dôkazov súdmi nižších stupňov nezistil pochybenie, ktoré by bolo v extrémnom rozpore s obsahom spisu. Iba takéto pochybenie by totiž predstavovalo odňatie práva na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

23. Samotná skutočnosť, že dovolateľka sa nestotožňuje so spôsobom vyhodnotenia dôkazov, nemôže bez ďalšieho viesť k záveru, že v konaní došlo k vade uvedenej v § 420 písm. f) CSP, pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhovaného spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (I. ÚS 98/97).

24. Na základe vyššie uvedeného možno uzavrieť, že odvolací súd v konaní nepostupoval spôsobom, ktorý by bol v rozpore s kogentnými procesnými ustanoveniami, a ktorým by došlo k porušeniu práva otca na spravodlivý proces. Dovolací súd konštatuje, že dovolateľka nedôvodne namietala existenciu vady v zmysle § 420 písm. f) CSP a preto jej dovolanie podľa § 447 písm. c) CSP v tejto časti ako neprípustné odmietol.

25. Dovolateľka vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania aj z § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

26. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

27. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

28. V zmysle § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

29. Pre všetky tri procesné situácie, v ktorých § 421 ods. 1 CSP pripúšťa dovolanie, má mimoriadny význam obsah pojmu „právna otázka“ a to, ako dovolateľ túto otázku zadefinuje a špecifikuje v dovolaní. Otázkou relevantnou z hľadiska § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna, nie skutková otázka. Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu, ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine, ako aj o otázku procesnoprávnu, ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení. V prípade dovolania podaného v zmysle tohto ustanovenia je procesnou povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, o ktorú z možností uvedených v § 421 ods. 1

písm. a) až c) CSP ide, teda z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania (porovnaj napríklad 1Cdo/126/2017, 1Cdo/206/2017, 1Cdo/208/2016, 2Cdo/203/2016, 3Cdo/235/2016, 3Cdo/132/2017, 4Cdo/14/2017, 4Cdo/89/2017, 4Cdo/207/2017, 7Cdo/20/2017, 8Cdo/186/2016, 8Cdo/78/2017, 8Cdo/221/2017).

30. Pokiaľ procesná strana v dovolaní, prípustnosť ktorého vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. b) CSP, nevymedzí právnu otázku, ktorá v dovolacom konaní ešte nebola vyriešená, dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na predpokladoch alebo domnienkach, ktorú otázku a ktoré rozhodnutia mal dovolateľ na mysli. V opačnom prípade by jeho rozhodnutie mohlo byť neefektívne a nedosahujúce zákonom predpokladaný cieľ. V prípade absencie vymedzenia právnej otázky a nekonkretizovania podstaty právnej otázky, nemôže najvyšší súd pristúpiť ani k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a odvolací súd. V opačnom prípade by uskutočnil procesne neprípustný svojvoľný dovolací prieskum priechiaci sa nielen, vo všeobecnosti, novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale konkrétne aj cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP (porovnaj 3Cdo/6/2017).

31. Žalobkyňa vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Uvedený dôvod prípustnosti dovolania proti rozhodnutiam odvolacieho súdu predpokladá v prvom rade formuláciu právnej otázky, a zároveň že danú právnu otázku dovolací súd dosiaľ neriešil a je tu preto daná potreba, aby dovolací súd ako najvyššia súdna autorita túto otázku vyriešil. Na rozdiel od predošlej právnej úpravy v zmysle Občianskeho súdneho poriadku, keď výlučne odvolací súd mohol vysloviť, že je v jeho rozhodnutí riešená otázka zásadného právneho významu, na ktorú samostatným výrokom pripustil dovolanie a dovolací súd nemal oprávnenie skúmať, či skutočne ide o otázku zásadného právneho významu, ale bol oprávnený preskúmať takéto rozhodnutie odvolacieho súdu iba v rámci pripustenej otázky. Súčasná právna úprava dáva dovolaciemu súdu právomoc rozhodnúť o tom, či ide o otázku zásadného právneho významu, ktorá nebola dosiaľ riešená, a z tohto pohľadu rozhodnúť o prípustnosti dovolania. Dovolací súd o tom, že dovolanie je z tohto dôvodu prípustné, nevydáva osobitné rozhodnutie, ale sám si posúdi túto otázku ako predbežnú a v prípade, že dospeje ku kladnému záveru, ide o prípustné dovolanie a dovolací súd bez ďalšieho preskúma napadnuté rozhodnutie a meritórne o ňom rozhodne. V konkrétnom prípade musí dovolateľ relevantne odôvodniť, že dovolanie je prípustné, pretože zásadná právna otázka nebola dovolacím súdom dosiaľ riešená, pričom dôvodom dovolania potom môže byť len otázka právneho posúdenia a spochybnenie jej vyriešenia zo strany odvolacieho súdu a ako aj odôvodnenie právneho záveru, ktorý zastáva dovolateľ (porovnaj Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. Beck, str. 1382).

32. Otázkou relevantnou v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP je právna otázka, ktorá ešte nebola riešená dovolacími senátmi najvyššieho súdu, takže vo vzťahu k nej sa ani nemohla ustáliť rozhodovacia prax dovolacieho súdu. Ak procesná strana vyvodzuje prípustnosť dovolania z tohto ustanovenia, musí: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a b/ uviesť, ako mala byť táto otázka správne riešená“.

33. Aby určitá otázka spĺňala kritérium prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP, musí ísť predovšetkým o otázku právneho významu (nie o otázku skutkovú), hmotnoprávnej alebo procesnoprávnej povahy, od ktorej vyriešenia záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorá je v dovolaní vymedzená jasným, určitým, zrozumiteľným spôsobom, ktorý umožňuje posúdiť prípustnosť (prípadne aj dôvodnosť) dovolania.

34. V preskúmvanej veci dovolateľka uviedla ako dovolací dôvod nesprávne právne posúdenie veci súdmi nižšej inštalencie: “z akého dôvodu zamietol žalobu žalobkyne v časti, ktorou sa domáhala prikázania týchto pozemkov do vlastníctva žalovaných? Žalobkyňa totiž navrhovala prikázanie pozemkov do ich vlastníctva. Ak teda súd mal za to, že sú vlastníckmi, mohol žalobe v tejto časti vyhovieť a zamietnuť žalobu len v časti náhrady.”, pričom prípustnosť svojho dovolania odvodila podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

35. Z dovolania podaného žalobkyňou dovolací súd ani výkladom nezistil, akú právnu otázku mal odvolací súd vyriešiť nesprávne. Právne úvahy žalobkyne smerujú k tomu, z akého dôvodu zamietol žalobu žalobkyne v časti, ktorou sa domáhala prikázania predmetných pozemkov do vlastníctva žalovaných. Z uvedeného nie je preto dostatočným zákonným dôvodom (podkladom) pre dovolací súd, aby uskutočnil meritórny prieskum. Z dovolania vyplýva, že žalobkyňa „len“ nesúhlasí s právnym názorom odvolacieho súdu, právnu otázku však v zmysle vyššie uvedeného nevymedzila spôsobom uvedeným v § 432 ods. 2 CSP.

35.1. Len samotné spochybňovanie správnosti skutkových zistení a vyhodnotenia dôkazov súdom, ako i sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo prosté spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci, významovo nezodpovedajú predpokladom prípustnosti dovolania definovaných v § 421 ods. 1 CSP v spojení s § 432 CSP.

36. Dovolací súd preto uzatvára, že dovolateľkou formulovaná otázka nepredstavuje vymedzenie právnej otázky tak, ako to predpokladá § 421 ods. 1 písm. b) CSP a preto v tejto časti dovolanie žalobkyne odmietol podľa § 447 písm. f) CSP ako dovolanie, v ktorom dovolací dôvod nie je vymedzený spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP a v časti, v ktorej namietala vady zmatečnosti podľa § 420 písm. f) CSP ako neprípustné odmietol podľa § 447 písm. c) CSP.

37. Žalovaní 1/ a 2/ boli v dovolacom konaní úspešní, preto im dovolací súd na základe ustanovenia § 453 ods. 1 s použitím § 255 ods. 1 CSP priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

38. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.